

HelseOmsorg21-rådet, referat møte 1/2024

Dato

Fredag 1. mars 2024
KL. 10 - 15

Sted

Forskningsrådets lokaler
Drammensveien 288

Til stede

Per Morten Sandset, UiO (leder)
Bjørn Egil Vikse, Helse vest RHF
Esperanza Diaz, UiB
Ingrid Stenstadvold Ross, Kreftforeningen
Lilly Ann Elvestad, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, digitalt t.o.m sak 6/1/2024
Marte Kvittum Tangen, Norsk Forening for Allmenmedisin
Monica Fossnes Petersson, KS
Siri Forsmo, NTNU
Stein Olav Skrøvseth, Nasjonalt senter for e-helseforskning
Tarje Bjørgum, NHO, Abelia
Tom Christian Martinsen, St. Olavs hospital
Veronika Barrabes, Novartis
Wenche Dehli, Trondheim kommune, t.o.m. sak 8/1/2024

Observatører:

Hjørdis Sandborg Møller, HOD
Marianne van der Wel, HOD – digitalt deler av møtet
Sigurd Jorum, KD – digitalt deler av møtet
Helen Brandstorp, Helsedirektoratet – digitalt deler av møtet

Forfall

Gro Jamtvedt, OsloMet
Kristin Weidemann Wieland, KS
Knut Inge Klepp, Folkehelseinstituttet
Øivind Enger, Sarsia Seed

**Til stede fra
Forskningsrådet**

Henrietta Blankson, spesialrådgiver
Tine Thorbjørnsen, spesialrådgiver
Line Tangerås, seniorrådgiver
Katrine Rolid, seniorrådgiver
Ole Johan Borge, avdelingsdirektør

Sak 1/1/24**Godkjenning av innkalling og saksliste**

Vedtak

To saker ble meldt inn til eventuelt.

*Innkalling og saksliste godkjennes.***Sak 2/1/24****Spørsmål om habilitet**

Inhabilitet ble vurdert for sakene på dagens møte. Det kom spørsmål om hvordan medlemmene bør tenke om egen habilitet. Habilitet må vurderes i henhold til forvaltningslovens habilitetsbestemmelser. I tillegg bør en vurdere om det er forhold knyttet til tillit og troverdighet, som kan svekke rådets uttalelser.

Det er ikke knyttet inhabilitet til sakene på rådsmøtet.

Vedtak

Sak 3/1/24**Godkjenning av referat fra møtet 5/2023**

Vedtak

*Referatet godkjennes.***Sak 4/1/24****Orienteringer**

Høringssvar fra HO21-rådet siden siste rådsmøte.

Innspill til ny digitaliseringsstrategi er publisert på nettsiden til HO21.

HO21-rådets høstwebinar.

Vellykket webinar, men det er potensial for flere tilhørere.

HO21-rådets årsrapport for 2023.

Det har vært stor aktivitet i 2023. Rapporten legges på nettsiden til HO21 i etterkant av møtet.

Status eksportsatsing helseindustri.

Satsingen ble lansert 9. februar 2024. Rådet ønsker å følge opp satsingen. Dette ble videre diskutert under sak 5/2024.

HO21-monitor.

Informasjon om oppdateringer i monitoren ble gitt. Data fra Allmennmedisinsk forskningsfond publiseres snart. Monitoren vil bli presentert i nærmere detalj på et kommende rådsmøte.

Informasjon fra Forskningsrådet.

Det ble informert om ny porteføljestructur i Forskningsrådet, rigg for KI-milliarden og kommende utlysning for forskning i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Informasjon fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD).

HOD har innhentet innspill til organisasjoner som bør være representert i nytt HO21-råd, deriblant innspill fra rådet selv. Flere departement er involvert. Nytt råd forventes klart fra 1. april.

Vedtak

Tas til orientering.

Sak 5/1/24

Plan for oppfølging av meldinger og strategier

Oversikten over strategier og meldinger ble diskutert. Det ble foreslått å inkludere stortingsmeldingen om sosial utjevning og sosial mobilitet, den kommende NOU-en fra Mannsutvalget hvor det er forventet at det vil være en del om helse og stortingsmeldingen om gründerpolitikk, i listen. Observatørene fra HOD og KD ble bedt om å opplyse sekretariatet når de vet det kommer meldinger knyttet til rådets mandat. Det ble påpekt at rådet ikke bare er rådgivere for departement og regjering, men også for egen sektor.

Listen er ment å være dynamisk, og rådet vil diskutere involvering i forhold til kapasitet og relevans for rådets mandat og prioriteringer. Relevans for rådets målbilde bør tydeliggjøres i oversikten. Det ble foreslått å videreutvikle oversikten til et årshjul som blir lagt frem på hvert rådsmøte.

Oppfølging av Nasjonal eksportsatsing og Veikart for helsenæring ble spesielt diskutert. Det er viktig at oppfølgingen er helhetlig og ivaretar hele verdikjeden og ikke kun de direkte virkemidlene for eksportfremme. Eksempelvis bør HOD bidra til å sikre at koblingen til helse blir ivaretatt i Innovasjon Norges arbeid.

Vedtak

Oversikten oppdateres og bearbeides i tråd med innspillene som kom i møtet.

En bredere sak om oppfølgingen av eksportsatsingen og veikartet forberedes til et senere møte.

Rådet utarbeider et brev til HOD med forespørsel om dialog rundt helhetlig koordinering og finansiering av tiltak knyttet til veikartet og helseindustri som eksportsatsing. Rådet vil konkret be om at HOD retter et eget oppdrag til Innovasjon Norge for å styrke satsingen på utviklingen av norsk helsenæring.

Sak 6/1/24

Økt tilgang og utnyttelse av helsedata

HO21-rådet er en av få aktører som kan ha et helhetlig perspektiv på tvers av sektorer og ta en proaktiv rolle og sette i gang aktiviteter som kan bidra til fremgang i arbeidet for enklere tilgang til og økt bruk av helse- og personsensitive data. Konkrete aktiviteter ble diskutert.

Rådet har flere ganger påpekt at vi trenger en tettere dialog mellom HOD og KD om sakseierskap og investeringsansvar for analyseinfrastruktur for personsensitive data. Rådet vil invitere til et møte hvor dette diskuteres på politisk nivå. NFD vil også inviteres jf. prioriteringer i veikart for helsenæringen og eksportsatsingen for helseindustri. Flere momenter knyttet til tematikk i møtet med departementene ble trukket frem i møtet.

Flaskehals knyttet til tilgang, deling og utnyttelse av helsedata ble diskutert. Her ble blant annet selve lovverket (helseregisterloven og helseforskningsloven) og tolkning av lovverket problematisert. Rådet

mente forslaget om rundebordskonferanse om aktuelle lovverk er godt, imidlertid bør ansvaret for et slikt rundebordsmøte plasseres hos departementet. Rådet var videre bekymret for den store restansen det er i utlevering av data fra flere av registrene og at det er behov for mer kunnskap om hva det er som gjør at det tar så lang tid. Rådet ønsker at sentrale aktører inviteres til et senere rådsmøte for å diskutere flaskehalsene i mer detalj. Det kan også vurderes om det bør settes ned et eget utvalg jf. det som ble gjort for Kommunenes strategiske forskningsorgan.

Rådet påpekte viktigheten av at det er tillit i befolkningen til bruk og deling av helsedata. Invitasjonen om samarbeid med LMI om å sette samfunnsengasjementet om bruk av helsedata på dagsorden på Arendalsuka ble godt mottatt. Ingrid Stenstadvold Ross og Marte Kvittum Tangen vil bidra i arbeidet.

Rådet påpekte at helsedata handler om mer enn registerdata og at det er behov for å se på helsedata fra flere ståsteder. Sanntidsdata, data fra «wearables» og strukturerte/ustrukturerte data fra helsetjenesten ble trukket frem. Drøftinger om kunstig intelligens bør også knyttes sterkere til rådets arbeid om helse- og personsensitive data.

Finland blir i mange sammenhenger trukket frem som et land som har lykkes med å øke tilgangen til helsedata og i å utvikle et verdifullt offentlig-privat samarbeid om helsedata. Rådet ønsker å arbeide videre med å synliggjøre potensialet for økt offentlig-privat samarbeid og verdien et slikt samarbeid kan gi.

Det har også kommet forslag om å belyse utfordringene knyttet til tilgang til helsedata i en kronikk. Selv om dette ikke er det mest kraftfulle virkemiddelet for å få fart på prosessene, kan det være nyttig å vise at rådet mener det haster med å gjøre noe aktivt nå, og at vi må gå fra gode taler til handling og investering.

Vedtak

Rådet ber sekretariatet følge opp aktivitetene i tråd med diskusjonen på møtet.

Sak 7/1/24

Stortingsmelding om forskningssystemet

Rådet ønsker å spille inn på alle de fem områdene som Regjeringen trekker frem i invitasjonen til å gi innspill til stortingsmeldingen om forskningssystemet. Den geopolitiske situasjonen ble spesielt fremhevet og at Norge må koble seg på den europeiske helseunionen.

Beredskap, helsedata, kliniske studier, persontilpasset medisin, betydningen av infrastruktur, digitalisering og hvordan vi står i en tid med behov for systemendring og forskning i sanntid, ble videre trukket frem. Forskningssystemet må i større grad sees i sammenheng med innovasjonskraften og vi må ha insentiver for å fremme den ønskede utviklingen. Retningen på forskning og innovasjon må dreie mot de store behovene, samtidig som rådet må støtte opp om forskning gjennom hele verdikjeden.

Systemmeldingen bør videre være tydelig på rollen de forskjellige sektorene, inkludert helseforetakene og kommunesektoren, har i forskning og innovasjon. Rådet understreket også at meldingen må

inneholde tiltak for at forskningen raskere kan tas i bruk og tiltak for bedre tverrsektoriell samordning.

Sekretariatet vil sammenfatte rådets innspill basert på skriftlige innspill fra rådsmedlemmer. Innspillet vil forankres gjennom et digitalt møte med rådsmedlemmer før rådsleder godkjenner det endelige innspillet.

Regjeringens frist for å sende inn innspill er 2. mai.

Vedtak

Innspillet til stortingsmeldingen om forskningssystemet ferdigstilles i tråd med diskusjonen på møtet.

Sak 8/1/24

Stortingsmelding om prioritering

Gloria Traina og Baard-Christian Schem fra Helse- og omsorgsdepartementet deltok på saken. Presentasjonen er vedlagt referatet.

Diskusjonen i rådet rettet seg mot to deler.

1. Utkast til innspill til prioriteringsmeldingen ble diskutert. Rådet ønsker en bredere inngang i innspillet og at dilemmaer knyttet til bærekraft og nytteverdien av prioriteringer løftes. Ingrid Stenstadvold Ross, Marte Kvittum Tangen og Monica Fossnes Petersson vil bidra med innspill knyttet til disse punktene. Innspillet skal sendes på sirkulasjon før det endelige innspillet godkjennes av rådsleder.
2. De tre rapportene fra ekspertgruppene er lagt ut på høring med frist 12. april 2024. Rådet ønsker å gi høringsinnspill til alle rapportene. Rådet fremhevet at rapporten hadde mange gode forslag til tiltak, men at det også var mangler ved rapportene. Generelt påpekte rådet at rapportene er preget av perspektiver fra spesialisthelsetjenesten og at primærhelseperspektiver mangler. Kommunal sektor synes ikke å være representert i gruppene som har utarbeidet rapportene. Det er en stor svakhet at bare én "part" er representert i utvalg som angår hele helsetjenesten. I det videre arbeidet må en sikre at kommunal innsikt og kompetanse blir inkludert.

Sekretariatet vil sammenfatte rådets høringsuttalelse til de tre rapportene basert på skriftlige innspill fra rådsmedlemmer. Høringsuttalelsene vil forankres gjennom et digitalt møte med rådsmedlemmer før rådsleder godkjenner det endelige innspillet.

Vedtak

Innspillet til Prioriteringsmeldingen ferdigstilles i tråd med diskusjonen på møtet.

Rådet starter prosess og utforming av høringsuttalelse til ekspertgruppens rapporter i tråd med diskusjonen på møtet.

Sak 9/1/24

Arrangementer i 2024

Diskusjonen dreide seg i hovedsak om arrangementer under Arendalsuka. Eventuelle andre arrangementer vil diskuteres på senere møter.

Rådets arrangementer bør være koblet på rådets handlingsplan og beredskapsplan slik at de blir en del av en større helhet.

Rådet sluttet seg til tre arrangementer under Arendalsuka. Ett i samarbeid med LMI om helsedata og samfunnsengasjement, ett om helsenæring og veien videre etter lansering av veikart for helsenæring og helseindustri som eksportsatsing, og ett som følger opp og videreutvikler fjorårets arrangement om bærekraft i helsetjenesten.

Vedtak

Sekretariatet vil starte prosessen med planlegging og be om innspill fra aktuelle rådsmedlemmer ved behov.

Sak 10/1/24**Eventuelt**

Monica Fossnes Petersson orienterte om Kommunenes strategiske forskningsorgan og at det nå jobbes med en etableringsstrategi for de neste fem årene. Kommuner som har deltatt i piloten er påkoblet prosessen. KS er i dialog med UHR og FFA og ønsker også å få innspill fra rådet. Marte Kvittum Tangen, Esperanza Diaz og Siri Forsmo bidrar med innspill.

Wenche Dehli orienterte om et arbeid utført i samarbeid med NTNU, Trondheim kommune og SINTEF hvor framskrivninger i Trondheim kommune viser at en kan ta ned personellbehovet med inntil 50 %. Saken settes opp på et senere møte.

Vedtak

Intet.

Sak 11/1/24**Evaluering av møtet**

Vedtak

Intet.